

Лілія ШПАК,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

магістр філології кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) *shpak.liliia.r@gmail.com*

Орислава БІЛИК,

orcid.org/0000-0002-9306-8818

викладач кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) *oryslava.o.bilyk@lpnu.ua*

Оксана ПУГА,

orcid.org/0000-0003-0406-2615

викладач кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) *oksana.o.puha@lpnu.ua*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОРИ В ПЕРЕКЛАДІ ПОЕЗІЇ ЕМІЛІ ДІКІНСОН

Актуальність дослідження обумовлена тим, що в поетичному дискурсі має місце як концептуальна, так і концептуальна образна метафори, особливо в їх розширеному варіанті, нами було створено гіпотезу когнітивного перекладу таких метафор. Створюючи цю гіпотезу, ми виходили з того, що комплексна концептуальна та концептуальна образна метафора у контексті поетичного дискурсу – це складна структура, дослідження якої доцільно здійснювати з урахуванням не лише когнітивних характеристик (образ-схема, концептуальні проектування / конкретний образ; додаткові аспекти образності), але й характеристик комунікативного плану (нарративні, аргументативні та евалюативні аспекти) у поєднанні з характеристиками фреймових диспозицій. З представлених результатів дослідження стають очевидними всі переваги комбінування структурного та фреймово-сценарного типів аналізу поетичної трансформованої концептуальної метафори. Структурний аналіз надає інформацію про концептуальні домени, що проєктуються, а також про загальний вигляд трансформованої в результаті застосування механізму розробки образ-схеми та скомпонованих навколо неї додаткових аспектів образності, а також провідповідні трансформації, що відбулися на рівні концептуальних проектувань. Фреймово-сценарний аналіз доповнює цю інформацію інформацією субдоменого рівня, а саме інформацію про той чи інший сценарний вибір та пов'язані з ним диспозиції інтенціональності, які в результаті прочитання поезії власне і мають бути нав'язані читачеві. Комбінування цих видів аналізу для оригінальних та перекладних метафор у поєднанні з концептуально обґрунтованим аналізом перекладацьких стратегій (у нашому дослідженні це аналіз перекладацьких стратегій К. Шеффнер) допомагає виробити комплексний підхід до вивчення концептуальної метафори у контексті когнітивно спрямованих перекладознавчих студій.

Ключові слова: художній дискурс, метафора, концептуальні домени, фрейм, фреймово-сценарний зміст, когнітивістика, концептуальна метафора.

Liliia SHPAK,

orcid.org/0000-0002-3294-7499

Master of Philology
Ternopil National Pedagogical Volodymyr Hnatiuk University
(Ternopil, Ukraine) *shpak.liliia.r@gmail.com*

Oryslava BILYK,

orcid.org/0000-0002-9306-8818

Lecturer at the Department of Foreign Languages
National University "Lviv Polytechnic"
(Lviv, Ukraine) *oryslava.o.bilyk@lpnu.ua*

Oksana PUGA,

orcid.org/0000-0003-0406-2615

Lecturer at the Department of Foreign Languages
National University "Lviv Polytechnic"
(Lviv, Ukraine) oksana.o.puha@lpnu.ua

FEATURES OF REPRODUCING METAPHOR IN THE TRANSLATION OF EMILY DICKINSON'S POETRY

The relevance of the research is due to the fact that both conceptual and conceptual figurative metaphors take place in poetic discourse, especially in their extended version, we created a hypothesis of cognitive translation of such metaphors. When creating this hypothesis, we assumed that a complex conceptual and conceptual figurative metaphor in the context of poetic discourse is a complex structure, the study of which should be carried out taking into account not only cognitive characteristics (image-scheme, conceptual designs / concrete image; additional aspects of imagery), but also the characteristics of the communicative plan (narrative, argumentative and evaluative aspects) in combination with the characteristics of frame dispositions. All the advantages of combining structural and frame-scenario types of analysis of a poetically transformed conceptual metaphor become obvious from the presented research results. The structural analysis provides information about the conceptual domains being designed, as well as about the general appearance of the transformed as a result of the application of the image-schema development mechanism and the additional aspects of imagery arranged around it, as well as the leading transformations that took place at the level of conceptual designs. Frame-scenario analysis supplements this information with information of the subdomain level, namely, information about one or another scenario choice and related dispositions of intentionality, which should be inspired to the reader as a result of reading poetry. Combining these types of analysis for original and translated metaphors in combination with a conceptually based analysis of translation strategies (in our study, it is the analysis of K. Sheffner's translation strategies) helps to develop a comprehensive approach to the study of conceptual metaphor in the context of cognitively oriented translation studies.

Key words: artistic discourse, metaphor, conceptual domains, frame, frame-scenario content, cognitive science, conceptual metaphor.

Постановка проблеми. У поетичному дискурсі має місце як концептуальна, так і концептуальна образна метафори, особливо в їх розширеному варіанті, нами було створено гіпотезу когнітивного перекладу таких метафор. Створюючи цю гіпотезу, ми виходили з того, що комплексна концептуальна та концептуальна образна метафора у контексті поетичного дискурсу – це складна структура, дослідження якої доцільно здійснювати з урахуванням не лише когнітивних характеристик (образ-схема, концептуальні проектування / конкретний образ; додаткові аспекти образності), але й характеристик комунікативного плану (нарративні, аргументативні та евалюативні аспекти) у поєднанні з характеристиками фреймових диспозицій

Аналіз досліджень. К. Шеффнер виокремлює стратегію відтворення концептуальних метафор, яку вона формулює як: «оригінальний та перекладний тексти використовують різні метафоричні вирази (metaphorical expressions), які можуть бути скомбіновані у складі більш абстрактної концептуальної метафори». Для ілюстрації цієї ідеї вона використовує метафори, які коментує як «культурно-специфічні на більш специфічному рівні, але які культурно перекривають одна одну – чи, можливо, універсальні – на більш абстрактному рівні»: ‘Unter dem Dach

eines Europäischen Beschäftigungspaktes‘ / ‘under the umbrella of a European employment pact’ [ibid]. Огляд цієї стратегії показує її очевидну аналогію з першою, що описує співпадіння оригінальної та перекладної метафор на макрорівні, який розглядається нами як рівень більш стійких концептуальних проектувань, що залишаються при будь-яких варіаціях метафори, оскільки тяжіють до схем, і розходженні на мікро-рівні, який ми знову-таки трактуємо як рівень менш стійких концептуальних проектувань, тобто проектувань, які тяжіють до конкретних образів, а відтак можуть бути присутніми, відсутніми або ж варіювати. З цієї точки зору аналізований випадок окреслюється як приклад комплексної концептуальної метафори «МАТИ ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ – ЦЕ ЗНАХОДИТИСЯ ПІД УКРИТТЯМ», яка на макрорівні представлена проектуваннями «КРАЇНИ – ЦЕ ОСОБИ», «ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ – ЦЕ ФІЗИЧНЕ УКРИТТЯ», а на мікрорівні – проектуванням «УКРИТТЯ – ЦЕ ДАХ / ПАРАСОЛІЯ», де власне і відбувається варіювання.

І, накінець, завершуючи огляд стратегій відтворення концептуальної метафори, окреслених К. Шеффнер у контексті об'єктно орієнтованого дослідження, належить також згадати випадок, визначений нею як «вирази цільового тексту відображають різні аспекти концептуальної мета-

фори» (Schäffner, 2004): We must act as one on the international scene' / 'Europa muß mit einer Stimme in der Welt sprechen'(Schäffner, 2004). Згідно з висновками К. Шеффнер, тут простежується концептуальна метафора «ЄВРОПА – ЦЕ ОСОБА», причому в німецькому тексті стає експліцитним голосовий компонент, тобто має місце «метонімічне відношення час тина-ціле як концептуальний наслідок (conceptual entailment)». У цьому плані знову-таки варто дещо більш детально розглянути поняття «концептуального наслідку (conceptual entailment)», яке мовою фреймово-сценарного підходу можна переформулювати як «наслідки активації фреймових знань», які в цьому випадку пов'язані з активацією атрибутивних характеристик театрального фрейму.

Однією з цікавих ідей, висловлених К. Шеффнер стосовно концептуальної метафори як об'єкта когнітивно спрямованих перекладознавчих студій, є також ідея необхідності врахування при її відтворенні такого чинника, як структурні (структура, форма, розмір) та функційні аспекти образ-схеми, домінування яких визначається контекстуальною імплікатурою. Наприклад, у випадку роботи з метафорою «МАТИ ФІНАНСОВИЙ ЗАХИСТ – ЦЕ ЗНАХОДИТЬСЯ ПІД УКРИТТЯМ», для якої на мікрорівні характерне міжкультурне варіювання образів ширми (der Rettungsschirm) і парасолі (an umbrella), імплікатура пов'язана зі смислами розміру укриття та його функцією – захистити країни, що ховаються під ним. Відтак, як зауважує К. Шеффнер, навіть при відтворенні 'Rettungsschirm' як 'rescue fund' чи 'bailout fund' ця стратегія вже не може бути ідентифікована як переклад метафори неметафорою, як це б, очевидно було зроблено з традиційної точки зору – в контексті концептуального підходу тут має місце відтворення лише функційного аспекту образ-схеми (a functional aspect of the image-schema): аспекти порятунку (Schäffner, 2004). З фреймово-сценарної перспективи ці висновки можна трактувати у термінах фреймової імплікатури, що виражається у знанні атрибутивних та функційних характеристик окремих елементів фрейму.

Мета дослідження: обґрунтувати гіпотезу когнітивного перекладу метафори в поетичному дискурсі на основі диференційованого дослідження характеристик, що визначають відтворення її в перекладі, а саме структурних та фреймово-сценарних характеристик поетично трансформованої конвенційної концептуальної метафори та творчих концептуальних метафор. Відповідно до поставленої мети застосовано вироблений підхід

до аналізу поетично трансформованої конвенційної концептуальної метафори та творчих концептуальних метафор, представлених у творах Е. Дікінсон та їх перекладах, виконаних М. Габлевич, М. Стріхою, О. Зуєвським, О. Гриценком та у наших власних перекладах.

Для вирішення конкретних завдань дослідження використовується комплекс **методів концептуального аналізу**, розроблених у рамках когнітивно-дискурсивної парадигми сучасної лінгвістики й теорії перекладу: структурний аналіз (аналіз структурних особливостей проектування концептуальних доменів, включно з аналізом образу-схеми або візуальної моделі та додаткових аспектів образності); фреймово-сценарний аналіз (аналіз орієнтаційних характеристик прототипової ситуації та її окремих конститuentів: етапи, лінійна послідовність, причинні зв'язки, ціль, а також характеристик сценарної інтенціональності в аспекті аттитюдів та у смисловому аспекті).

Виклад основного матеріалу. Цінність ідей К. Шеффнер полягає в ідентифікації окремих когнітивних операцій, закладених у ті чи інші стратегії відтворення концептуальної метафори. Висловлені нею ідея передачі метафори на макро- і мікрорівнях, ідеї епістемних відмінностей концептуальних схем, а також структурних та функційних аспектів образів-схем можуть бути вивористаними або як незалежний інструменти перекладознавчого аналізу, або ж адаптованими в контекст підходів, спрямованих на введення в перекладознавчі студії ідей класичної та фреймово-сценарної гілок сучасної КТМ.

Серед дослідників, що працюють у напрямку інтеграції перекладознавства ідей когнітивної лінгвістики, належить згадати також С. Ардуні. Наголошуючи, що метафора – це факт пізнання (Arduni, 2014), і за її конструюванням стоїть «ідея світу», він тим самим постулює широту свого підходу до вивчення цього феномену. Відтак при дослідженні перекладу метафори він наголошує на відтворенні не лише її структурних, у тому числі образ-схематичних характеристик та концептуальних проектувань, а й закладених у неї «знань і вірувань (beliefs), які визначають сукупність цінностей». Саме ці цінності, як він особливо наголошує, і становлять «визначальну важливість» при відтворенні метафори (Arduni, 2014).

Значну цінність для когнітивно орієнтованих перекладознавчих студій метафори можуть становити також ідеї Дж. Стіна. Сферою його інтересів є метафора в художньому дискурсі, яку він вивчає на межі когнітивної поетики (Steen, 2014) та перекладознавства. Для нього, як вже було згадано

в попередньому розділі, характерним є поділ метафори на конвенційну та «навмисну» (*deliberate metaphor*) (Steen, 2014), (аналог «творчої» (*creative*) Дж. Лакоффа, яку він вивчає у формі «розширеної» (*extended*) (Lakoff, 1980), тобто метафори, що організовує довгі уривки тексту. Якщо для вивчення перекладу конвенційної концептуальної метафори він апелює до висновків Дж. Лакоффа, а місцями навіть припускає, що в певних контекстах вони можуть бути надлишковими і не потребувати метафоричного відтворення, то розробка поняття «навмисна метафора», і особливо розширена, становить його теоретичний власний дослідницький інтерес у поезії та перекладознавстві.

Як неодноразово підкреслює Дж. Стін, навмисна метафора, і це особливо чітко простежується у випадку розширеної, – це метафора, яка виконує певну функцію в комунікації (Steen, 2014). Згідно з його висновками, комунікативна ціль, закладена в таку метафору, полягає в реконцептуалізації читачем домену джерела опосередковано доменом цілі. Відтак Дж. Стін обстоює в таких випадках прерогативу дослівного перекладу (*verbatim translation*), що в цьому питанні наближає його висновки до висновків К. Райс, за винятком тих випадків, коли, як він зауважує, коли певні аспекти, обумовлені у сфері джерела, викликають у носіїв цільової культури інші асоціації й апелюють до інших цінностей.

І, насамкінець, огляд доробку ключових постатей у царині когнітивно налаштованих студій, спрямованих на вивчення метафори в перекладі, вимагає також згадки про доробок Е. Табаковської, які запроваджує в ці студії ідеї Дж. Лакоффа (Табаковська, 2013). Виходячи з того, що організований метафорою ментальний досвід представлений, з одного боку, образ-схематичними структурами, а з другого – конкретними образами – причому, що впливає з ідеї вимірів образності Р. Лангакера, згаданими в минулому розділі – що як образи-схеми, так і комплексні конкретні образи ускладнені додатковими аспектами, вона розробляє комплексний підхід до відтворення концептуальної метафори в перекладі, який – що особливо цікаво для нашого дослідження – ефективно застосовується нею у вимірі поетичного дискурсу. Цей підхід ґрунтується на ідеї еквівалентності на рівні образності (Langacker, 1987), зокрема еквівалентності на рівні загального образу та на рівні вимірів образності, або ж окремих аспектів образності. Відтак дві основні ідеї, що структурують цей підхід, окреслюються як, по-перше, ідея необхідності врахування при перекладі метафори не лише центрального образу чи образ-схеми,

але й додаткових аспектів образності з метою уникнення зіткнення її неспівмірних аспектів і, по-друге, ідея урахування можливої ускладненості образ-схеми додатковими схемами (в нашій термінології це окремі концептуальні проектування комплексної метафори), наприклад, у структурі образ-схеми контейнера, яка часто використовується в поезії Е. Дікінсон, вона, зокрема, виділяє схему обводу. Як підмічає з цього приводу дослідниця, основне вміння перекладача – це «вміння помітити й упізнати як у мові оригіналу, так і в мові перекладу мовні дрібниці: ледь відчуті семантичні відмінності на рівні саме вимірів образності», а іншими словами – «здатність розглядіти, яким чином окремі й ледь уловимі виміри образності – наче мазки пензлем на картині – співіснують і співпрацюють у створенні зв'язного гармонійного полотна».

Таким чином, цей огляд показав необхідність узагальнення ідей, викладених у контексті цих підходів, з метою вироблення теоретичного засновку для здійснення пов'язаного з ним прикладного дослідження.

Оскільки в поетичному дискурсі має місце як концептуальна, так і концептуальна образна метафори, особливо в їх розширеному варіанті, нами було створено гіпотезу когнітивного перекладу таких метафор. Створюючи цю гіпотезу, ми виходили з того, що комплексна концептуальна та концептуальна образна метафора у контексті поетичного дискурсу – це складна структура, дослідження якої доцільно здійснювати з урахуванням не лише когнітивних характеристик (образ-схема, концептуальні проектування / конкретний образ; додаткові аспекти образності), але й характеристик комунікативного плану (нарративні, аргументативні та евалюативні аспекти) у поєднанні з характеристиками фреймових диспозицій. Відтак для обґрунтування гіпотези когнітивного перекладу комплексної концептуальної метафори у вимірі поетичного дискурсу варто орієнтуватися як на висновки, зроблені у контексті досліджень, націлених на відтворення смислів, пов'язаних з її структурними (З. Кьовечеш, К. Шеффнер Н. Мендельбліт, Г. Шмідт, А. Аль-Хаснаві) і образними характеристиками (Е. Табаковська), так і на висновки, зроблені в рамках сценарної та комунікативної гілок концептуальної теорії метафори, а саме на висновки дослідників, які, відштовхуючись від ідеї фреймів та сценаріїв, розглядають метафору як фреймово-сценарне утворення – взаємно пов'язаний комплекс структурних чинників та чинників інтенціональності, що включають евалюативно-сміслові й мотива-

ційні, у т. ч. культурного плану, у поєднанні з чинниками сценарних очікувань та комунікативних інтенцій (А. Мусольфф, А. Дейгнан, Е. Семіно, П. Верт, Дж. Стін). З огляду на окреслені орієнтири, ця гіпотеза повинна містити два теоретичних блоки: структурний та комунікативний. Структурний, зокрема, передбачає висвітлення основ всестороннього структурного аналізу, що включає дослідження можливостей відтворення комплексної концептуальної метафори на двох рівнях: по-перше, на рівні усієї сукупності концептуальних проектувань – з урахуванням застосованих автором когнітивних механізмів їх розширення, розробки та смислового розвитку – і, по-друге, на рівні усіх трансформацій традиційної імідж-схеми в цілому та її окремих елементів,

а також пов'язаних з ними елементів образного домену. Що ж до комунікативного блоку, то він відповідно передбачає висвітлення основ аналізу метафоричного сценарію та аналізу закладеної в метафору комунікативної інтенції, тобто з'ясування можливостей донесення до читача таких аспектів комплексної концептуальної метафори, як, з одного боку, відтворення авторських сценарних очікувань і, з другого, реконструкцію смислових та мотиваційних комплексів, які визначають її потенційний вплив на читача.

І, насамкінець, покажемо приклад аналізу вже простішої – не комплексної метафори, розширено представленій у творі Е. Дікінсон 'I went to Heaven', та його перекладі у версіях М. Габлевич, М. Стріхи та у нашій власній версії (табл. 1).

Таблиця 1

Загальний блок	
Повна назва метафори	«НЕБО – ЦЕ СТАН ДУШІ МАНДРІВНИКА»
Тип метафори	Концептуальна розширена онтологічна поетично трансформція базової концептуальної метафори, яка функціонує виключно у вимірі іудео-християнської традиції західної культури
Епістемна модель	Християнство & романтизм
Когнітивний механізм поетичної трансформації	Розробка
Основний фокус значення	«Небо близько, воно прекрасне і невимірне»
Сюжетна канва (для розширених метафор)	Героїня відвідує небо, воно виявляється неспівмірним вимірам шляху
Структурний блок	
Домен джерела & цільовий домен	<ul style="list-style-type: none"> • Небо • стан душі
Трансформація концептуальних концептуальної метафори внаслідок застосування механізму розробки	«НЕБО – ЦЕ ТАЄМНИЧА НАПІВКАЗКОВА СУТНІСТЬ, ВИМІРИ ЯКОЇ НЕСПІВМІРНІ З ВИМІРАМИ ШЛЯХУ»
Особливості образ-схеми	Поза межовий вимір, у який можна увійти з будь-якої точки у межах схеми шляху
Додаткові аспекти образності	Зменшене до мініатюрних розмірів казкове місто і його жителі
Фреймово-сценарний блок	
Активована фреймова структура	Базове знання, який організовує пропозиційні та орієнтаційні характеристики міського фрейму в поєднанні з архетиповим уявленням про поза межовий вимір казки
Інтенціональні характеристики сценарію: аспект аттитюдів	<ul style="list-style-type: none"> • Емоційно-евалюативні аттитюди: майже казкове відчуття чуда у поєднанні з напівжартівливим евалюативним відчуттям героїні, яке, межуючи з самоіронією, виникає у зв'язку з тим, що її розміри не відповідають розмірам неба • віра: дитяча віра в небо як в небо як в казку
Інтенціональні характеристики сценарію: смисловий аспект	<ul style="list-style-type: none"> • Небо – це поза межова сутність: його неможливо виміряти в категоріях шляху

Представлена метафора є створеною з використанням механізму розробки розширеною поетичною трансформацією концептуальної метафори «НЕБО – ЦЕ СТАН ДУШІ МАНДРІВНИКА», яка функціонує виключно у вимірі іудео-християнської традиції західної культури. Розробка мета-

фори була здійснена на межі епістемних моделей християнства та романтизму. По-дитячому наївна і казкова, ця метафора містить, однак, екзистенційно значущу ідею невимірності неба, неспівмірності його земним категоріям простору і часу, а звідси, очевидно, і категоріям духовності. Окрес-

лена ідея передається засобами створення ефекту максимального зменшення масштабу в поєднанні з пов'язаним з цим зменшенням ефектом витонченості й досконалості, які позначають собою не лише вулиці й будівлі, але й – що особливо важливо – мешканців, які власне і творять дивовижну атмосферу цього міста. Тендітні й неспівмірні земним вимірам, вони слітають найтонше плетиво думок і справ, які, однак, не рвуться, а завдяки закладеній у них невідвітній святості легко здіймаються в повітря. Фрейм, що активується при сприйнятті такої ідеї, – це сукупний сплав дитячих фантастичних уявлень про місто чуда, де казка дивно переплітається з характеристиками реального міста. Все це, у свою чергу, пробуджує й відповідну інтенціональність: з одного боку – дитяче благоговіння перед таємницею в поєднанні з замилюванням доступністю і простотою святості, а з другого, оскільки представлена в казковому світлі ситуація неспівмірності за розміром (читай – за духовністю) виявляється настільки неординарною, – легким усміхом, що межує з самоіронією.

Усі ці моменти у різних смислових нюансах відтворені у двох чудових версіях перекладу цієї поезії, що належать М. Габлевич та М. Стрісі. Спільною рисою цих перекладів є досягнення за рахунок використання різних виражальних засобів цілісності образної експресії, спрямованої на створення позамежового по відношенні до схеми шляху виміру в поєднанні з належним відтворенням сценарної інтенціональності.

Таким чином, нами було здійснено практичну апробацію запропонованої нами гіпотези когнітивного перекладу поетично трансформованих концептуальних метафор, створеної з урахуванням не лише когнітивних характеристик (імідж-схема, концептуальні проектування, основний образ, окремі аспекти образності), але й характеристик комунікативного плану (нарративні, аргументативні та евалюативні аспекти) у поєднанні з характеристиками фреймових диспозицій.

Використовуючи спеціально укладену нами трафаретну модель аналізу поетично трансформованої концептуальної метафори, який охоплює: топологічний аналіз, структурний аналіз та фреймово-сценарний аналіз, ми показали можливості застосування цього аналізу на прикладі комплексної концептуальної поетично трансформованої метафори «ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ» в її універсальній та культурно специфічній («ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ У ВІЧНІСТЬ») версіях, а також на прикладі не комплексної, або ж вихідної концептуальної поетично трансформованої метафори «НЕБО – ЦЕ СТАН ДУШІ МАНДРІВНИКА», яка в нерозробленому вигляді складає одне з концептуальних проектувань концептуальної метафори «ЖИТТЯ – ЦЕ ПОДОРОЖ» у версії, характерній для іудео-християнської традиції західної культури.

Висновки. З представлених результатів дослідження стають очевидними всі переваги комбінування структурного та фреймово-сценарного типів аналізу поетично трансформованої концептуальної метафори. Структурний аналіз надає інформацію про концептуальні домени, що проектуються, а також про загальний вигляд трансформованої в результаті застосування механізму розробки образ-схеми та скомпонованих навколо неї додаткових аспектів образності, а також про відповідні трансформації, що відбулися на рівні концептуальних проектувань. Фреймово-сценарний аналіз доповнює цю інформацію інформацією субдоменого рівня, а саме інформацію про той чи інший сценарний вибір та пов'язані з ним диспозиції інтенціональності, які в результаті прочитання поезії власне і мають бути наявні читачеві. Комбінування цих видів аналізу для оригінальних та перекладних метафор у поєднанні з концептуально обґрунтованим аналізом перекладацьких стратегій (у нашому дослідженні це аналіз перекладацьких стратегій К. Шеффнер) допомагає виробити комплексний підхід до вивчення концептуальної метафори у контексті когнітивно спрямованих перекладознавчих студій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Arduni S. Metaphor, translation, cognition. *Translating Figurative Language*. Bologna : Quaderni del CeSLiC, 2014. P. 41–52.
2. Deignan A. The evaluative properties of metaphors. *Researching and Applying Metaphor in the Real World*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2010. P. 357–373.
3. Lakoff G. Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. 1980. V. 77–8. P. 453–456.
4. Langacker, R. *Foundations of Cognitive Grammar*. Stanford : Stanford University Press, 1987. Vol. 1. 540 p.
5. Musolf A. Metaphor scenarios in public discourse. *Metaphor and Symbol*. 2006. № 21(1). P. 23–38.
6. Semino E. *Metaphor in Literature*. Cambridge Handbook of Metaphor and Thought. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. P. 232–246.
7. Schank R. *Scripts, Plans, Goals and Understanding : An Inquiry into Human Knowledge Structures*. Hillsdale, New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1977. 256 p.

8. Schäffner Ch. Metaphor and translation: some implications of a cognitive approach. *Journal of Pragmatics*. 2004. № 36. P. 1253–1269.
9. Steen G. The paradox of metaphor: Why we need a three-dimensional model of metaphor. *Metaphor and Symbol*. 2008. № 23(4). P. 213–241.
10. Табаковська Е. Когнітивна лінгвістика і поетика перекладу / Е. Табаковська; пер. [з англ.] С. Тюпа. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2013. 203 с.

REFERENCES

1. Arduni S. (2014) Metaphor, translation, cognition. *Translating Figurative Language*. Bologna : Quaderni del CeSLiC, P. 41–52.
2. Deignan A. (2010) The evaluative properties of metaphors. *Researching and Applying Metaphor in the Real World*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, P. 357–373.
3. Lakoff G. (1980) Conceptual Metaphor in Everyday Language. *The Journal of Philosophy*. V. 77–8. P. 453–456.
4. Langacker, R. (1987) *Foundations of Cognitive Grammar*. Stanford : Stanford University Press, Vol. 1. 540 p.
5. Musolff A. (2006) Metaphor scenarios in public discourse. *Metaphor and Symbol*. № 21(1). P. 23–38.
6. Semino E. (2008) Metaphor in Literature. *Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge : Cambridge University Press, P. 232–246.
7. Schank R. (1977) *Scripts, Plans, Goals and Understanding : An Inquiry into Human Knowledge Structures*. Hillsdale, New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 256 p.
8. Schäffner Ch. (2004) Metaphor and translation : some implications of a cognitive approach. *Journal of Pragmatics*. № 36. P. 1253–1269.
9. Steen G. (2008) The paradox of metaphor : Why we need a three-dimensional model of metaphor. *Metaphor and Symbol*. № 23(4). P. 213–241.
10. Tabakovska E. (2013) *Kognityvna linhvistyka i poetyka perekladu [Cognitive linguistics and poetics of translation]* / E. Tabakovska; per. [z anhl.] S. Tiupa. Ivano-Frankivsk : Vyd-vo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka, 203 s. [in Ukrainian].